

Томас ГАЦІГАГІОС

**НОРМАТИВНІ АКТИ
РАДИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
З УРЕГУЛЮВАННЯ СПРАВ ІЗ БАНКРУТСТВА:
ІНСТРУМЕНТ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
ТА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ
В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ**

Резюме

Нормативні акти, що регулюють справи з банкрутства, – результат багатьох законодавчих спроб за період з 1960 р. Вони визначають прийняття первинних рішень про міжнародне банкрутство у межах Європейського Союзу. Дана праця присвячена повторним судовим процесам, які об'єднують традиційні подвійні принципи міжнародного права, що стосуються банкрутства, такі як «всезагальність / єдність» та «територіальність / множинність», і підтримує впровадження подвійного принципу «глобалізації / індивідуалізації» в європейському законодавстві.

Ключові слова

Міжнародне право про банкрутство, Європейський Союз, нормативні акти, що регулюють боргові справи, основне банкрутство, повторне банкрутство, всезагальність / єдність, територіальність / множинність, глобалізація / індивідуалізація.

© Томас Гацігагіос, 2002.

Гацігагіос Томас, доцент, Македонський Університет, Греція.

Вступ

Починаючи з 1960 р.,¹ Європейська спільнота (тепер Європейський Союз) прагнула виробити міжнародні конвенції з проблем банкрутства для посилення правового захисту всього населення на її території. Ідеальним рішенням було б узгодження законів правових систем різних країн, які б дали змогу справи з питань банкрутства і всі проблеми, що виникають через банкрутство, розглядати у форматі «єдиного» законодавства.

Однак вищезазначене ідеальне рішення надто віддалене від уже існуючих рішень на національному, міжнародному та європейському рівнях і не узгоджується із такими загальновідомими класичними принципами міжнародного права з питань банкрутства, як подвійна всезагальність / єдність та територіальність / множинність, втіленими у законодавчих системах різних країн (III).

На європейському рівні Стамбульська конвенція 5 червня 1995 р.² та Європейська конвенція 23 листопада 1995 р.³ запропонували схему повто-

¹ *Projet de convention sur les faillites, concordats et procédures analogues*, Supplément 2/82, Bull. C. E.; See for this text and the whole issue: Micheli, *I problemi internazionali del fallimento nel mercato commune*, Banca, Borsa e titoli di credito, 1963, I, p. 544; Schneider, *Zu Fragen des Konkursabkommens der EWG-Staaten*, KTS, 1965, p. 88; Noel et Lomontey, *Aperçus sur le projet de convention européenne relative à la faillite, aux concordats et aux procédures analogues*, R.T.D.E. (=Revue Trimestrielle de Droit Européen) 1968, p. 703; Muir Hunter, *The Draft EEC Bankruptcy Convention – A Further Examination*, I.C.L.Q. (International and Comparative Law Quarterly) 1976, p. 310; Louis (F) Ganshof, *Le projet de convention CCE relative à la faillite*, C.D.E. 1983, p. 163; Woodland, *Observations sur les orientations des droits européens de la faillite*, J. C. P. (=Juris Classeur périodique, La Semaine Juridique), éd G, 1984, I, 3137; Clarotti, *Bilan de l'uniformisation des procédures collectives en droit européens*, Banque, no special 1989, tom. 1, p. 78.

² Див.: Council of Europe, *European Treaty Series* а 136; Flechter, *Insolvency in Private International Law, national and international approaches*, Oxford, Clarendon Press, Chapter 7, p. 302; Bottiau, *Faillite internationale et Groupes de sociétés*, thèse Lille II, 1989, p. 99; Arnold Hans, *Der Euroaparats-Entwurf eines europaeischen Konkursabkommen*, ZIP (=Zeitschrift fuer Wirtschaftespecht), 1984, p. 1144; Bottiau *La convention européenne sur certains aspects internationaux de la faillite adoptée par le Conseil des Ministres lors de la 434 réunion des 19/23 Fevrier 1990*, *Revue des procédures collectives*, 1990, p. 97; Ramackers, *reflexions critiques sur la Convention européenne relative à certains aspects internationaux de la faillite*, J. C. P., éd G., 1993, I (Doctrine), а 3685, p. 277; DOM, *La convention européenne sur certains aspects internationaux de la faillite*, *Petites affiches*, 25/12/1991, p. 4.

³ Balz, *The European Union Convention on insolvency proceedings*, *The American Bankruptcy Law Journal* 1996, а 485; Poillot-Peruzzetto, *Le créancier de la «faillite européenne» : Commentaire de la Convention des Communautés européennes relative aux procédures d'insolvabilité*, J. D. I. 1997, p. 757; Kerchhove, *La convention des européennes sur les aux procédures d'insolvabilité*, *Revue des procédures collectives* 1996, p. 277; Monfredi, *Cross-border insolvency: an Italian approach*, I. I. R (=International Insolvency Law Review) 1999, p. 39.

рного розгляду справ про банкрутство як альтернативне рішення для втілення вищезгаданого ідеального рішення, яке дає змогу захистити кредиторів боржника у будь-якій країні, в якій було подано позов про банкрутство. Нещодавно, 24 травня 2000 р., Європейська конвенція була замінена Нормативом Ради № 1346/2000.

На жаль, Європейська конвенція з розгляду справ із банкрутства не вступила в силу через те, що одна країна-член – Сполучене Королівство Великобританії та Північної Ірландії – не підписала її у визначений термін.

Амстердамська угода надає нові можливості для правової співпраці з розгляду цивільних справ.⁴ Це стало можливим у результаті того, що Рада Європейського Союзу прийняла нормативні акти з питань урегулювання справ із банкрутства.⁵

Однак цього рішення, хоча воно і є основоположним, недостатньо, щоб вирішити проблему і втілити один із класичних принципів міжнародного права щодо банкрутства. Більше того, воно потребує втілення іншої пари принципів європейського права з питань банкрутства – «глобалізації / індивідуалізації» (IV).

I. Принципи міжнародного права щодо банкрутства

1. Постановка проблеми

Ліквідаційний процес зведе до мінімуму втрати кредиторів внаслідок банкрутства, особливо, якщо боржник матиме активи в кількох країнах-членах. Міжнародна справа про банкрутство, коли неплатоспроможна компанія заборгувала активи, а кредитори у кількох країнах Європейського Союзу стали банкрутами, передбачає аналіз принципів всезагальності / єдності й територіальності / множинності в рамках концепції міжнародного права з питань банкрутства. Принципи всезагальності та територіальності щодо банкрутства і принципи єдності й множинності,⁶ які стосуються

⁴ Див.: J. Basedow, The communitarization of the conflict of laws under the Treaty of Amsterdam, C. M. L. R. (=Common Market Law Review) 2000, p. 687.

⁵ Official Journal of the European Union, no L 160, 30.6.2000, p. 1–18.

⁶ Див.: Charousset, Unité de la fallite et universalité des effets dans les pays du Marché Commum, Revue des Syndics et des Administrateurs Judiciaires de France, 1965, p. 269; Alain Hirsch, Vers l' universalité de la fallite au sein du marché commun, Cahiers de Droit European (=C.D.E.) 1970, p. 50; Collesanti, Unità e universalità del fallimento nel progetto di convenzione dela CEE, Rivista di Diritto Internazionale Privato e Processuale, 1970, p. 522; Micheli G. A., Universalità e territorialità del fallimento nella CEE, Rivista del diritto processuale (=Riv. dir. proc.), 1973, p. 165; G. Bongiorno, Osservazioni

юрисдикції, що визначатиме розгляд справ про банкрутство, тісно переплітаються і представляють два різних ідеологічних підходи, які можуть бути впроваджені в Європейському Союзі у випадку, коли банкрут (неплатоспроможний) перебуває у країні-члені, а також має активи в інших країнах ЄС.

2. Принципи всезагальності та єдності

Принципи всезагальності та єдності банкрутства є універсальними поняттями і, відповідно, стосуються всіх кредиторів (внутрішніх, іноземних). Існує єдиний процес розгляду справ про банкрутство в певній державі, який визнають інші держави і який ураховує всі активи компанії-боржника, де б вони не були розміщені. Центр банкрутства один, і він є центром комерційної діяльності компанії-боржника. Мета цих принципів – оголошення сукупності майна банкрута, який перебуває під захистом у процесі розгляду справ про банкрутство. Компетентні органи, що виносять рішення і приймають постанову про банкрутство, є адміністративними органами певної держави, в якій розташовані головний офіс компанії або місце, де боржник, як правило, розміщує свої основні капітали. Побутовують суперечки про те, що початок розгляду справи про банкрутство в одній країні перешкоджає початку розгляду справи в іншій. Очевидно, що централізація банкрутства в одну процедуру була б безумовною перевагою єдиної системи. Єдина система передбачає єдність адміністрації, процедури, розподілу активів і доходів, єдність закону, тобто застосування закону тієї країни, де була відкрита справа про банкрутство. Та частина дебіторських активів, які розташовані за кордоном, має бути переведена в центральний орган з пізнішим розподілом, відповідно до норм закону «*lex fori concursus*». Згадана обставина також передбачає рівність кредиторів та рівність їх статусу в контексті одного закону. Отже, до всіх кредиторів – однакове ставлення відповідно до законів однієї країни. Більше того, треба припустити, що єдина адміністрація буде такою ж ефективною, як і при розгляді внутрішніх справ про банкрутство, і адміністратор матиме ті ж можливості та повноваження в іншій країні, які він має у тій країні, в якій відкрито справу про банкрутство. Принципи всезагальності та єдності визначають основні аспекти банкрутства і націлені на застосування принципу «*par conditio creditorum*» (рівності умов кредитування) на міжнародному рівні. Міжнародна неплатоспроможність створює універсальний ефект, а принципи всезагальності та єдності дають такі практичні вигоди, як спрощення, зниження витрат та скорочення терміну розгляду справ про банкрутство. Однак слід зазначити, що є ряд труднощів на шляху до створення всезагальності та єдності банкрутства. Тривають суперечки про те, що обидва принципи – ідеальні тільки теоретично і, відповідно, далекі від реальності, тому що в різних країнах закони про міжнародну неплатоспроможність суттєво відрізняються.

---

in terma di universalità e territorialità del fallimento, Dir. Fall. 1974, I, p. 261; Michel Trochu, Conflicts de lois et conflicts de jurisdictions et matière de faillite, 1967, p. 12.

3. Принципи територіальності та множинності

Згідно з принципами територіальності та множинності, банкрутство – суто територіальний аспект і охоплює активи боржника, розміщені в одній країні. Отже, можна проводити одночасно процеси розгляду справ про банкрутство, якщо дебітори мають активи, розміщені в різних країнах (принцип множинності банкрутства). За принципами територіальності та множинності, рішення про неплатоспроможність за межами країни не є дієвим і суди інших країн не беруть до уваги рішень закордонних судів. Відповідно до цих принципів, банкрутство не має міжнародних наслідків. Однак згадані принципи відстоюють інтереси місцевих кредиторів (тих, які отримали забезпечення у вигляді гарантії, і тих, які не отримали) щодо захисту їх прав; передбачають, що місцеві активи не підуть на сплату закордонних податків чи виплати закордонним кредиторам. Більше того, ці принципи захищають інтереси дебіторів; дебітор має право припинити свою комерційну діяльність в одній країні й продовжити в іншій. Принципи територіальності та множинності спрямовані на застосування принципу «*par condito creditorum*» на національному рівні (територіальне визначення процедури банкрутства).

II. Схеми повторного банкрутства

1. Визначення

Оскільки принцип територіальності ігнорує вплив процедур закордонного банкрутства, його вважають невідповідним. Більше того, оскільки принцип всезагальності є найбільш відповідним методом щодо міжнародного впливу на розгляд справ про неплатоспроможність, метод встановлення всезагальності в банкрутстві буде менш суворим порівняно з принципом єдності й спроможним подолати і вирішити проблеми пріоритетів, забезпечити прийняття рішення для ефективного захисту кредиторів. Така схема є схемою повторного банкрутства.

2. Поняття

Повторне банкрутство поєднує елементи підходу єдності. Відповідно, єдність і множинність не займають основного місця у випадку міжнародного банкрутства, але кожен такий випадок треба розглядати як потенційний вибір залежно від певних умов. Схема повторного банкрутства має міжнародне значення і базується на трюїзмі, що міжнародна неплатоспроможність вимагає правової чи матеріальної реакції з боку кожної країни, інтереси якої

тим чи іншим чином порушені. Ця схема передбачає, що розгляд справи про неплатоспроможність дебітора за основним місцем його діяльності (основне банкрутство) забезпечить окремий, але координований повторний розгляд справи, яка враховуватиме активи дебітора в іншій країні. Основний розгляд справи враховує дебіторські активи всіх кредиторів на світовому рівні, де б вони не перебували, на території всіх країн-членів. Повторний розгляд справи, який відбувається додатково або паралельно до основного, здійснюють на території країни-члена, в якій було розпочато справу. Співпраця між двома адміністраторами відбувається через обмін інформацією та консультації, через право участі одного адміністратора в зборах кредиторів, які проводить інша адміністрація і через право приймати рішення за скаргами кредиторів на одному із засідань по справі. Отже, повторний розгляд справи інтегрований у загальний процес адміністрування майна неплатоспроможного дебітора на користь кредиторів.⁷

3. Переваги

Основною перевагою системи повторного розгляду справ про банкрутство є те, що вона забезпечує вирішення проблеми пріоритетів та гарантованих прав. Це фундаментальна проблема, тому що проблема пріоритетів дуже делікатна і потребує чіткого правила, яке б дало змогу приймати найсправедливіше та найефективніше рішення. За системою повторного банкрутства, пріоритети та гарантовані права необхідно розглядати відповідно до закону, що регулює повторне банкрутство і виходить з приналежності активів (власності) на час проведення повторної справи. Така ж позиція і щодо пріоритетності тих чи інших переваг. Більше того, «lex fori» (закон місця розгляду) справи про повторне банкрутство визначатиме наявність та місце спеціальних преференцій. Преференції, що стосуються трудових відносин, при виконанні робіт у країні повторного банкрутства передбачають урахування правового режиму таких відносин у випадку неплатоспроможності. Такі питання можна вирішувати набагато легше, і, відповідно, позови, що виникають у результаті таких відносин, будуть регулюватися внутрішнім правом про банкрутство, тому що ці позови подані на відповідній території. Більше того, вимоги, викладені в цивільних позовах (фіскальних, соціальних, страхових) матимуть переваги тільки у випадку, якщо вони подані у країні повторного розгляду справи. За останні роки процедура повторного банкрутства набула великої популярності через її гнучкість, а також через те, що вона забезпечує дієву модель, котра задовольняє вимоги, які виникають на практиці. Це стало причиною прийняття схеми повторного банкрутства.

⁷ Принцип *par condito creditorum* див. *raymond de Gentile, le principe de l'égalité entre les creanciers chirographaires et la loi de 13 Juillet 1967, Paris, Bibliothèque Houin, tom 25, 1973.*

III. Проведення у процесах про повторне банкрутство

1. Цілі та масштаб

Справедливо, що справи про банкрутство впливають на внутрішній ринок та основну мету Європейського Союзу. Розвиток загальнішої процедури ліквідації би прагнення сторін щодо переведення активів чи юридичних процедур з однієї країни-члена до іншої з метою отримання вигіднішої правової позиції. Закон Ради № 1348/2000 базується на принципі розгляду справ у всезагальному масштабі (глобалізація) зі збереженням можливості порушення повторних справ у межах території країни-члена (індивідуалізація). Чверть справ про неплатоспроможність у Європейському Союзі пов'язана з протермінованими платежами. Для боротьби з цим видом банкрутства 19 травня 1998 р. було підписано спеціальну Директиву.⁸

Повторний розгляд справ має на меті створення спеціальних норм (і захисту) для місцевих кредиторів при повторних розглядах (деталізація), координацію цієї справи з основними справами, а також з іншими справами, відкритими у країнах-членах. У вступі до цього Нормативу вказані такі основні його цілі:

- визначити правову базу для судів чи керівних структур щодо внутрішніх справ про неплатоспроможність;
- гарантувати визнання і виконання судових рішень;
- надавати матеріали для відкриття повторних справ;
- надати кредиторам право подавати позови.

За правилами до цього Нормативу, прийнятого 31 травня 2001 р., розглядають справи про неплатоспроможність, відкриті після набрання ним чинності (стаття 47). Він заміняє існуючі двосторонні та багатосторонні конвенції між двома та більше країнами і конвенцію, вказану в статті 44. Відповідно до концепції про неплатоспроможність, визначення у статті 1 § 1 Нормативу № 1346/2000 охоплює справи про банкрутство (ліквідацію) та інші загальні справи про банкрутство. Список таких справ у кожній країні подано в додатку до нормативу.

⁸ Див.: О. J. of the European Union а С 166, 11.06.1998, р. 3, titled «Directive 98/26/EC of the European Parliament and of the Council on settlement finality in payment and securities settlement systems».

У Нормативі нема визначення неплатоспроможності. Неплатоспроможність означає неспроможність будь-кого (фізичної чи юридичної особи) повністю сплатити свій борг або через нестачу певних коштів на певний період, або через те, що пасиви переважають активи.⁹ Норматив – це своєрідний «розгляд справ про неплатоспроможність», яка спричинює повну або часткову втрату капіталовкладень дебітора. Це стосується всіх справ незалежно від того, чи дебітор фізична або юридична особа, трейдер або власник приватного підприємства. Норматив охоплює всі справи про банкрутство, крім тих, що стосуються: а) кредитних інститутів;¹⁰ б) інвестиційних підприємств, які надають послуги із залученням фондів і цінностей третіх сторін; в) спільних інвестиційних підприємств.

2. Юрисдикція та відповідні закони про банкрутство

Згідно з Нормативом розгляд справ про банкрутство відбувається в судах країн-членів, у яких розміщена основна маса активів дебітора (неплатоспроможного). Якщо це компанія або юридична особа, таким місцем є місце реєстрації офісу.¹¹ Відповідно до статті 4 § 1 та 28, процес проходитьиме за законом країни-члена, де ці справи (основні чи повторні) порушені. Стаття 4 § 2 визначає питання, які входять до «*lex fori concursus*». Норматив не має на меті об'єднати національні закони, він розглядає відповідний закон як «*lex fori concursus*» і прагне гармонізувати зміст цього закону (підставу відкриття процесів, поняття дебіторів та активів, вплив процесів на контракти, індивідуальних кредиторів і т. д.). Основні процеси – це процеси, відкриті у центрі, де розташовані основні активи; вторинні¹² процеси – ті, що

⁹ Див.: Aff. 133/1978, *Gourdián c/Nadler*, European Court of Justice, 22 February 1979, Rec. 1979, I, p. 133, that defines as international insolvency – *faillite* – ‘les procédures fondées ... sur l' état de cessation de paiement, d' insolvabilité ou l' ébranlement du crédit du débiteur, impliquant une intervention de l' autorité judiciaire aboutissant á une liquidationn forcée et collective des biens ou, á tout le moins, un contrôle de cette autorité » (text in french).

¹⁰ Ці інститути мають пропозицію до Нормативу Ради. Див. останню пропозицію O. J. № C 36, 8.2. 1988, p. 1.

¹¹ Через відсутність доказів у протилежному.

¹² Приклади справ про повторне банкрутство та правила допоміжних процесів адміністрування можна знайти в кількох законодавствах світу. Останній законодавчий акт у Сполучених Штатах та детальніше розділи 3 і 4 Акту про банкрутство в Сполучених Штатах 1978 р. див.: Dahl, *Etats-Unis: La faillite sous le chapitre 11*, RD aff. Int. 1992, p. 55; Bottiau, *Aspect internationaux de la faillite en droit américain*, J.D.I. 1992, p. 89; C. Duberstein, *Les procédures collectives aux Etats-Unis*, RD aff. Int. 1989, p. 257; Under Swiss Law formal recognition of the foreign insolvency degree is a prerequisite in order to set in motion the Swiss secondary proceedings. The petition for recognition is made by foreign administrator or a creditor. Recognition will entail the respective consequences of Swiss insolvency law with regard to the assets located in Switzerland. For further examples see Hanish «Survey over some laws on

відкриті під час проведення основних процесів у іншій країні-члені, в якій боржник має власність. Визначення власності подано в статті 2. Процес повторного банкрутства – це процес ліквідації (стаття 3 § 3). Це означає, що повторні процеси можуть бути відкриті з метою ліквідації активів боржника, розміщених в іншій країні-члені. Отже, повторні процеси поширюються на активи дебітора, розміщені на території, де відкритий повторний процес (стаття 27). До того ж, суди країни-члена, де є основна маса власності дебітора, можуть також заявити про юрисдикцію, але тільки щодо активів, які перебувають у межах цієї юрисдикції, і тільки на повторній основі, якщо процеси про банкрутство вже були розпочаті в місці, де розміщені основні активи дебітора.

Відкриття справи в країні-члені, де дебітор має основну масу капіталів, – достатня підстава для початку повторних справ в іншій країні-члені, де дебітор має власність, незалежно від того, чи дебітор платоспроможний у цій країні. Отже, цей факт передбачає проведення повторних справ (стаття 22).

Якщо процес спочатку розпочатий у місці, де дебітор має власність, а потім у місці, де дебітор має центр основних інтересів, останній процес стає основною справою, а попередній – повторною. Ліквідатор в основній справі про банкрутство або будь-яка інша особа, наділена повноваженнями (наприклад, кредитор), може звернутися з клопотанням про відкриття повторної справи. Але такий кредитор (наприклад, податкові службовці, працівники дебітора) мусить довести, що він має особливий інтерес у порушенні повторної справи.

Повторні справи про банкрутство дійсні в кожній країні-члені, крім випадків, коли рішення суперечать державній політиці країни. Але їх юридична сила обмежується кордонами держави, в якій відкрито справу, і сумою активів дебітора, що є в цій країні (стаття 27).

3. Результати повторних справ про банкрутство

Якщо аналізувати положення Нормативу щодо обов'язку ліквідатора і захисту кредиторів дебітора, то справи про повторне банкрутство, як зазначено в Нормативі, виступають інструментом індивідуалізації.

A) Ліквідатори

Згідно зі статтею 2 «в» термін «ліквідатор» означає «будь-яку особу чи орган, функціями якого є адміністрування або ліквідація активів, яких дебітор був позбавлений, або нагляд за адмініструванням справ дебітора».

---

cross border effects of foreign insolvency procedures of the Euroean Continent», in: Flechter, Cross border insolvency, reports delivered at the XIII International congress of comparative law, Montreal 1990, 1992, p. 149, sp. P. 152.

До Нормативу доданий список цих осіб чи органів у кожній країні. Ліквідаторів призначають як для основних, так і для повторних процесів про банкрутство. Призначає ліквідатора суд. Ліквідатор може вживати тимчасових та запобіжних заходів щодо активів, розміщених за кордоном. Зокрема, він може перемістити активи дебітора і вжити заходів щодо анулювання – залежно від того, що буде вигіднішим в інтересах кредиторів, якщо активи переміщені з країни, в якій проводиться основна справа, в іншу країну-член після відкриття справи. Це означає, що він може: а) звернутися з проханням про відкриття повторної справи; б) запропонувати план мирової угоди боржника з кредитором; в) звернутися з проханням про тимчасове припинення реалізації активів. На прохання ліквідаторів при першому розгляді справи відповідний суд повинен відтермінувати повторний розгляд справи на період до 3 місяців за умови, якщо є клопотання про відтермінування і якщо кредитори не мають заперечень.

Відтермінування може бути продовжено на такий самий термін. При цьому суд вправі вимагати від ліквідатора вжиття відповідних заходів, які б захищали інтереси кредиторів при повторному процесі ліквідації (стаття 33).

Ліквідатор в основному розгляді справи, як і ліквідатор у повторному розгляді справи, подає позовні заяви про початок процесів, якщо у подачі таких позовів зацікавлені кредитори при розгляді справ. Ліквідатори (ліквідатори на основних та повторних процесах) зобов'язані спілкуватись один з одним по суті розгляду справ, і кожен з них може брати участь в іншому процесі на правах кредитора. Вони інформують один одного про подані позови, тобто вони зобов'язані співпрацювати один з одним (стаття 31).

Б) Кредитори

Норматив розрізняє кілька категорій кредиторів: привілейовані кредитори та кредитори, які можуть та не можуть забезпечити повернення боргу. В цьому аспекті заслуговує на увагу стаття 5, згідно з якою відкриття справ з основних процесів не впливає на абсолютні права активів дебітора, розміщених в іншій країні-члені. Норматив закріплює, що привілейовані кредитори мають привілейовані права в межах Європейського Союзу.

Кожен кредитор може подати позов у письмовій формі як при основному розгляді справи, так і на повторному процесі, розпочатому в будь-якій країні-члені. Кредитор надсилає копію документів, що підтверджують подачу позову. Від нього також вимагається надання перекладу позову. При цьому права кредиторів можуть обмежувати лише у випадку, якщо вони дали на це згоду.

Контракти про найм регулюються правом кожної країни-члена.¹³ Ліквідатори в основних та повторних процесах мають право як кредитори брати участь в інших процесах і зборах кредиторів (стаття 32 § 3).

¹³ Європейський Союз запровадив певні нормативні акти щодо банкрутства. Директива Ради, прийнята 20 жовтня 1980 р. (NO 80/1987/ЕЕС), наблизила закони країн-членів щодо захисту прав працівників у випадку банкрутства їх роботодавця

Висновок

Прийняття Нормативу про міжкордонні процеси у справах про банкрутство створює модель вирішення проблеми міжнародного банкрутства, адже вона спрямована на задоволення інтересів усіх кредиторів боржника в межах Європейського Союзу. Його ефективність буде очевидною в майбутньому після сприйняття національною юрисдикцією.

(Official Journal no L 283, 28.10.1980, p. 23). Основні труднощі полягали в тому, щоб змусити Комісію проголосити зміну Директиви 80/1987ЕЕС. Тому Директива Європейського Парламенту та Ради щодо зміни Директиви 80/1987ЕЕС, яка стосується наближення законів країн-членів із захисту службовців у випадку банкрутства їх роботодавців, була впроваджена 12 березня 2001 р.